

Superdief

Auteur: Liesbeth van der Jagt

Illustraties: Pauline Oud

L E E S									
L A V T	Leeservaring								
	A	B	C	D	E	F	G	H	
	AVI								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Thema									
selen									
Toegekend door KPG Groep te 's-Hertogenbosch									

Aanvulling op Leeslatthema's: uitdagen, leiderschap

Genre: realisme

Aantal bladzijden: 80

1 Korte inhoud

Angelique, Ayse en Catelijne oefenen bij Catelijne thuis voor de opvoering van een toneelstuk. Elsa, stagiaire op school, neemt afscheid. Meester Floris heeft voor haar een feestje georganiseerd. Maar het toneelstuk lukt niet helemaal. Eigenlijk hebben ze nog een speler nodig: een dief. Een inbreker die een echtpaar overvalt en gepakt wordt door een agent. Alexander en Chivaro, jongens uit hun klas, lijken heel geschikt. Maar wie moeten ze vragen?

Catelijne heeft de oplossing: ze bedenkt een wedstrijd. De winnaar mag meedoen. De jongens worden opgehaald en Catelijne legt de wedstrijd uit. De winnaar is degene die bewijst een echte dief te zijn. Wie terugkomt met het meeste en lekkerste gestolen snoep mag meedoen!

Eerst willen de jongens niet, maar dan stemmen ze toe. Angelique, die een beetje verliefd is op Chivaro, voelt aan dat het niet helemaal eerlijk is wat ze van de jongens vragen. Maar ze wuift zelf ook haar bezwaren weg.

Vol spanning wachten ze op de terugkomst van Alexander en Chivaro. Maar de buit valt tegen. Beide jongens hadden iets van thuis meegenomen. Het is niet veel en niet superlekker. De meisjes vinden dat geen van beiden gewonnen heeft. Ze besluiten de jongens een nieuwe opdracht te geven. Als echte dieven moeten ze iets in een winkel gaan stelen, speelgoed bijvoorbeeld. Angelique heeft nu grotere twijfels, maar de jongens gaan toch op stap.

Zowel Alexander als Chivaro proberen inderdaad iets in een winkel te stelen. Maar net als Chivaro een barbiepop onder zijn jas stopt, komt er een verkoopster. Hij rent de winkel uit en de pop rolt bij de drempel op de grond. Buiten adem ploft hij op een bankje. Daar zit Alexander ook. Ook hij hijgt. En ook bij hem is het mislukt. Wat nu te doen? Dan krijgt Alexander opeens een idee.

Intussen zitten de meisjes zich behoorlijk te vervelen. Het duurt lang voordat de jongens terugkomen. Eindelijk komt Chivaro eraan. Maar ze zien al dat er iets mis is. Voor hij iets kan vertellen, barst hij in huilen uit. Alexander is gepakt door de politie! En meegenomen in een politieauto. Chivaro heeft het zelf gezien. Grote schrik bij de meisjes. Zou Alexander vertellen dat zij hem de opdracht tot stelen hebben gegeven? Zullen ze hem lang vasthouden? Moet hij naar de gevangenis? Ze besluiten met z'n allen naar het politiebureau te gaan. Daar aangekomen weet de politieagente die hen te woord staat van niets. En Chivaro... die is opeens verdwenen.

De agente wijst op twee jongens aan de overkant van de straat. Gaat het verhaal van de meisjes over die jongens? Nog net zien de meiden dat Alexander en Chivaro een zijstraat inhollen. Ze zijn mooi beetgenomen. En eigenlijk ook wel opgelucht dat niemand echt iets gestolen heeft.

Ze spreken tenslotte af dat de jongens allebei mee mogen doen. Het toneelstuk wordt veranderd. Er komt een rol bij, een tweede agent.

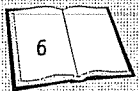
De opvoering wordt een groot succes. Chivaro speelt een overtuigende inbreker en Alexander een stoere agent. De hele klas én Elsa genieten ervan.

2 Villa-aspecten

2a Inleidend tekstje

(De teksten met een grijze achtergrond komen uit het boek. De paginanummers staan erbij.)

Superdief wordt ingeleid met de volgende tekst:

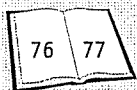
Meiden – ze zijn goed in dingen bedenken, zoals een toneelstuk. Ze willen er één toneelspeler bij. Twee jongens willen meedoen. Dan verzin je toch een wedstrijd! Wie wint, mag meedoen. Kun je de jongens alles laten doen? Ook als het gevaarlijk wordt? En wie heeft er schuld als het misloopt?

Wanneer u met de kinderen praat over deze tekst kunnen de volgende zaken aan de orde komen:

Deze inleidende tekst zet de kinderen op het spoor van de aard van de wedstrijd. Dat je een wedstrijd verzint om uit te maken wie van de twee mag meedoen, is oké. Maar, zoals er vervolgens staat: kun je ze alles laten doen? De jongens willen heel graag meedoen. Heb je er dan alles voor over? En: zijn er grenzen aan wat je anderen, die iets dolgraag willen, kan laten doen?

2b Villa Alfabet

Taalkamer

'De jongens pakten Catelijne beet, Ayse en Angelique stortten zich er bovenop en als een grote kluwen rolden ze over de grond.'

'Het nieuws sloeg bij alledrie in als een bom.'

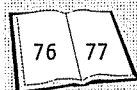
Snap je waarom we deze zinnen 'beeldspraak' noemen?

Nee? Lees ze nog een keer en doe dan je ogen maar eens dicht.

Wat zie je?

Deze keer in de taalkamer twee zinnen uit het boek waarin beeldspraak gebruikt wordt. Praat met de kinderen over de term beeldspraak. Taal, zinnen, die als je ze leest een beeld voor ogen toveren. Vraag aan de kinderen of ze zich een bol wol, een kluwen, kunnen voorstellen die over de grond rolt. En vraag daarna om zich voor te stellen hoe vijf stoeiende kinderen over de grond rollen. 'Zien' ze de overeenkomst?

Doe hetzelfde met de zin over het nieuws. Wat is het effect van een bom die valt? Net zo komt het nieuws aan als een grote klap. Onverwacht nieuws dat grote indruk maakt. Vraag ook aan de kinderen of ze zelf zinnen met beeldspraak kunnen bedenken.

De 'even-alleen-zijn'-kamer

'Stelen is niet eerlijk, maar we doen toch een spelletje.'

Stel je voor: jij bent één van de twee jongens.

Je wilt héél erg graag meedoen met het toneelstuk.

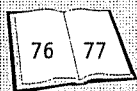
Zou jij meedoen aan de wedstrijd?

Nu begrijp je misschien wat *in tweestrijd staan* betekent.

De meisjes zetten de jongens aan tot stelen. Ze praten dit goed door te zeggen dat het maar een spelletje is. Vinden de kinderen dit ook? Mag je wel van andere kinderen vragen dat ze uit stelen gaan? Hadden de kinderen door dat Angelique degene was die er de meeste moeite mee had? Zij twijfelde.

Als de kinderen zelf hadden moeten kiezen: meedoen aan de wedstrijd of niet, wat hadden zij gekozen? Laat ze vertellen waarom ze wel of juist niet mee zouden doen. Praat met ze over de term *in tweestrijd staan*. Vinden ze die van toepassing op de gevoelens van Alexander en Chivaro?

Heeft Angelique in tweestrijd gestaan?

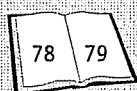

Toekomstzolder

Angelique heeft een oogje op Chivaro. Zullen ze echt verkering krijgen?

De gevoelens van Angelique voor Chivaro spelen op sommige plaatsen in het verhaal een rol. Hebben de kinderen dit opgemerkt? Betekent de goede afloop van het verhaal dat de kans dat Angelique en Chivaro verkering gaan krijgen groter is?

Liesbeth van der Jagt schreef de volgende e-mail aan de lezers:

Hoi!

Poeh, dat was weer een hele klus. Elke keer als ik een ideetje heb voor een boek, dan denk ik: leuk! Dat doen we wel even. En dan zet ik de computer aan, die enthousiast begint te brommen. Schrijf, schrijf, schrijf... en nog een paar van die aanmoediging-bromseltjes.

Dat helpt niet altijd zo goed, want als ik nadenk wil ik geen gebrom horen. Dan zet ik de radio er maar bij aan, met mooie muziek. Totdat de reclame er tussendoor komt, of het nieuws. Uit dat ding.

Je merkt het al, het valt niet mee. Pas als het verhaal me goed stevig te pakken heeft (of ik het verhaal), dan heb ik nergens meer last van. Schrijven, schrijven, schrijven en anders niks.

'Superdief' gaat over stelen, maar dat had je natuurlijk allang gemerkt. Ik heb het helemaal verzonnen. Niets is echt gebeurd. Wel iets anders, heel lang geleden al, waardoor ik misschien wel een beetje op het idee ben gekomen. Ik was 7 of 8 jaar. En we waren vaak met een groepje kinderen uit mijn klas, als we uit school naar huis toe liepen. Eén van de kinderen, een meisje dat Jannie heette, was best stoer. Ik dacht dat ze nooit bang was en altijd alles durfde en daarom wilde ik graag vriendinnen met haar zijn.

Op de hoek bij de school was een groentewinkel en soms pikte een kind daar een kers uit een kist. Of een appeltje. Ik niet, dat durfde ik niet. Het was stelen en als je gepakt werd moest je naar de politie. Maar op een dag deed ik het toch, vooral voor Jannie. Er lagen druiven en ik dacht: eentje is niet erg en als ik het doe, ben ik ook stoer.

Ik keek, ik rende ernaartoe. Maar de druif zat vast en voordat ik het wist, had ik de hele tros te pakken. En wat denk je? Iedereen ging er vandoor. 'Lelijke dief!' riepen ze. En dat was ik natuurlijk ook.

Als je me nu terugschrijft, mag je me geen dief noemen. Je mag me wel heel eerlijk vertellen of je ook wel eens iets hebt gestolen. Expres of een beetje per ongeluk zoals ik.

Groetjes van Liesbeth

In het gesprek met de kinderen over deze e-mail kunt u het volgende aan de orde stellen:

Het idee voor het schrijven van dit boek kreeg Liesbeth van der Jagt naar aanleiding van een gebeurtenis uit haar eigen jeugd. Ze vertelt er ook bij dat het verhaal van *Superdief* niet echt is gebeurd. Ook dit is weer een voorbeeld van een schrijfster die put uit eigen herinnering voor het bedenken van een verhaal. Hierbij geldt het echt gebeurde als aanleiding, waarna de schrijfster er een andere uitwerking aan geeft.

Zelf vertelt ze ook dat ze iets bij de groentewinkel weg nam om indruk te maken op een ander kind. Vinden de kinderen dat ze gelijk heeft als ze zegt dat ze eigenlijk een 'lelijke dief' was? En heeft ze gelijk als ze zegt dat ze een beetje per ongeluk een dief geworden was?

Liesbeth van der Jagt vraagt de kinderen om haar te schrijven of te mailen of zij wel eens iets gestolen hebben. Expres of per ongeluk. Misschien ziet Liesbeth van der Jagt er een aanleiding voor een verhaal voor een volgend boek in!

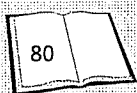
2c Vragen naar aanleiding van de Villaatjes

Na de hoofdstukken 3, 5, 7 en 10 staan in het boek de Villaatjes 11 afgedrukt. De vragen die daarbij horen en achter in het boek staan, zijn hieronder weergegeven.

Als u met de kinderen over het boek praat nadat ze het hebben uitgelezen, neem dan een selectie uit de vragen met hen door. Laat in eerste instantie de kinderen kiezen over welke vragen ze willen praten. Vraag dóór als er niet zo veel uitkomt. Vraag vooral weer naar eigen ervaringen en gevoelens in situaties die de kinderen zelf hebben meegemaakt.

U kunt er ook voor kiezen om de vragen meteen te bespreken als de hoofdstukken waarop de vragen betrekking hebben, gelezen zijn.

Bij de meeste vragen is er niet altijd één juist antwoord. Het antwoord is niet belangrijk, het gaat om het denken over het boek.

Vragen na hoofdstuk 3, bladzijde 28

1 Waarom vertelt Catelijne niet aan haar moeder wat Chivaro en Alexander gaan doen?

Hebben de kinderen door dat Catelijne ook wel begrijpt dat haar moeder het nooit goed zal vinden als ze hoort dat de jongens moeten stelen? Daarom vertelt ze natuurlijk niet wat Alexander en Chivaro van de meisjes moeten doen!

2 'Die fles is voor z'n allen. Eerlijk is eerlijk,' zegt Catelijne. 'Net zo eerlijk als stelen?' giechelde Angelique.

Waarom is iedereen opeens stil als Angelique dit zegt?

De meisjes worden stil. Zouden ze nadenken over de opdracht waarmee ze de jongens op pad hebben gestuurd? Hieruit kan blijken dat de meisjes, en Angelique in het bijzonder, eigenlijk ook wel weten dat stelen niet goed is.

Vragen na hoofdstuk 5, bladzijde 40

1 Stelen is gevaarlijk zegt Angelique. Wat vind jij daarvan?

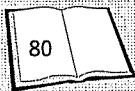
De jongens haalden eerst stiekem thuis snoepjes. Is dat stelen? Is dat gevaarlijk? Laat de kinderen dat eens vergelijken met het stelen van iets in een winkel. Wat vinden ze daarvan? Bang om betrap te worden, en daarom doe je dat niet? Of gewoon: stelen doe je niet!

2 Willen alle meisjes echt dat de jongens iets gaan stelen?

Hier wordt gevraagd of de lezers de twijfel bij Angelique hebben opgemerkt.

3 Wie van de meisjes is eigenlijk de baas?

Catelijne neemt duidelijk de leiding. Zij bedenkt de wedstrijd. Zij wuift de bezwaren die Angelique te berde brengt weg.

Vragen na hoofdstuk 7, bladzijde 54

1 Chivaro en Alexander wilden wel gaan stelen. Wat vinden ze nu?

Houden Alexander en Chivaro er mee op omdat stelen uiteindelijk niet lukt, of omdat ze eigenlijk vinden dat stelen niet kan?

2 De jongens hebben niets gestolen. Waarom durven ze dat de meisjes niet te vertellen?

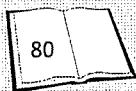
Waarschijnlijk bedenken de kinderen dat de jongens bang zijn voor gezichtsverlies. Ze zullen terug moeten naar de meisjes met de boodschap dat het niet gelukt is om iets te stelen. Om tegenover de meisjes toe te geven dat de opdracht mislukt is, betekent misschien dat ze uitgelachen worden. En voor jongens is haast niets erger dan uitgelachen te worden door meisjes. Toch?

3 'Wat een rotmeiden zijn het eigenlijk, ons een beetje laten stelen en zelf lekker thuis zitten wachten,' zegt Chivaro. Maar waarom wilde hij toch aan Superdief meedoen?

De wil om mee te doen met het toneelstuk is bij Chivaro in het begin groter dan het gevoel iets te moeten doen wat niet kan: stelen. Deze vraag leent zich er goed voor om aan de kinderen te vragen wat zij gedaan zouden hebben wanneer ze in Chivaro's schoenen stonden.

Kunnen ze een situatie bedenken, of hebben ze misschien wel eens een situatie meegemaakt, waarin zichzelf in tweestrijd staan of gestaan hebben?

Vragen na hoofdstuk 10, bladzij 72

1 Angelique vindt het bij de politie poepie-eng en Ayse kruipt zover mogelijk achter Catelijne. Hebben de meisjes een reden om bang te zijn voor de politie?

Stel je voor dat Alexander aan de politie precies verteld heeft waarom hij ging stelen. Zou dat geen nare consequenties voor de meisjes kunnen hebben? En is het sowieso niet eng om bij de politie binnen te stappen?

2 Zijn de meisjes na het bezoek aan de politie boos of blij? Of zijn ze boos én blij?

Kunnen de kinderen zich de opluchting indenken die de meisjes voelden toen duidelijk werd dat Alexander en Chivaro toch niets gestolen hadden? Dat levert gevoelens van blijdschap op. Boos zijn ze omdat ze beetgenomen zijn door de jongens. Echt boos ook weer niet uiteindelijk, want zowel Alexander als Chivaro mag meedoen met het toneelstuk.

3 Extra verdieping

3a Praten over taal en gevoel

Alexander en Chivaro willen allebei graag meedoen met het toneelstuk. Ze zijn dus elkaars rivalen. Maar als ze na hun mislukte pogingen om iets te stelen samen op het bankje zitten, worden ze bondgenoten. Bespreek deze omslag in de verhouding tussen de twee met de kinderen. Waaruit blijkt dat eerst de een de ander wil aftroeven? (Ze werken niet samen, houden elkaar in de gaten.) Waarom worden ze toch bondgenoten? Komt dat omdat ze beide bang zijn om uitgelachen te worden door de meiden? Als je allebei in dezelfde vervelende situatie verkeert, schept dat een band. Wat vinden de kinderen van de streek van Alexander en Chivaro? Past de uitdrukking 'net goed' hier bij?

Wat vinden ze van de oplossing dat Alexander én Chivaro mee mogen doen? Zouden zij dat ook zo gedaan hebben? Als zij moesten kiezen wie mee mocht doen met Superdief, op wie viel dan de keus: Alexander of Chivaro?

Binnen het drietal meisjes spelen Catelijne, Ayse en Angelique ieder hun eigen rol. Kunnen de kinderen aangeven dat Catelijne de baas is? Zij bedenkt de opdracht voor de wedstrijd. Zij wil dat de jongens, toen het stelen van snoep niet voldoende opleverde, iets in een winkel gingen pikken.

Angelique is degene die door laat schemeren dat ze het eigenlijk niet eens is met de

opdracht om iets te gaan stelen. Herkennen de kinderen dit? Zijn zijzelf ook wel eens in een situatie geweest, waarin ze mee moesten doen met een groepje, terwijl ze dat eigenlijk niet wilden? Laat ze vertellen hoe zij zich voelden. Wanneer ze niet zoiets meemaakten, kunnen ze vertellen of ze zich kunnen voorstellen hoe ze zich zouden voelen.

Kunnen ze aanwijzen waar Angelique duidelijk had kunnen zeggen: Nee, daar doe ik niet aan mee? Had ze die kans één keer, liet ze hem voorbijgaan en kon ze toen niet meer terug, of was er nog een moment om de 'jatoopdracht' te stoppen?

Overigens, ook de jongens hebben twee keer een moment laten passeren waarop ze hadden kunnen zeggen dat ze er mee stopten. Kunnen de kinderen die momenten aan-geven?

Ayse speelt de rol van meeloper. Zij onderwerpt zich aan het gezag van Catelijne. Angelique uiteindelijk ook, maar zij werpt af en toe morele bezwaren op.

Een ander gevoelsaspect in het verhaal zijn de gevoelens van Angelique voor Chivaro. Ze is verliefd op hem. Dat zegt ze niet met zoveel woorden, maar dat blijkt uit een aantal reacties. Laat de kinderen ze eens opzoeken. Ze zijn onder andere te vinden op de volgende bladzijden:

12 (Angelique kreeg een kleur); 15 (Angelique beet zenuwachtig op haar nagels); 16 (Angelique kreeg weer een kleur en draaide haar hoofd om); 38 ('Het is best gevaarlijk,' zei Angelique. Ze keek daarbij naar Chivaro, die zenuwachtig heen en weer draaide op zijn stoel.).

3b Kennis van genres

Superdief is een realistisch verhaal. Het is niet echt gebeurd (laat de e-mail van Liesbeth van der Jagt er nog eens op nalezen), maar het had net zo goed wél echt kunnen gebeuren. Bespreek met de kinderen dat schrijvers een verhaal kunnen bedenken dat niet echt gebeurd is, terwijl het wel zo lijkt.

Laat ze vertellen of zij vinden dat *Superdief* een echt gebeurd verhaal had kunnen zijn. Waarom vinden ze dat? Of vinden ze dat er elementen in zitten die in de realiteit niet kunnen? Laat ook in dat geval voorbeelden geven.

Naast 'verzonnen' realistische verhalen, zijn er ook schrijvers, die een boek schrijven over iets dat wel echt gebeurd is. Misschien kunnen de kinderen titels van dergelijke boeken noemen, of weet u een aantal voorbeelden.

Begrijpen de kinderen dat er bij realistische boeken wel eens vermeld staat: 'iedere overeenkomst met bestaande personen berust op toeval'. Waarom zetten schrijvers deze zin soms voor in hun boek?

3c Praten over illustraties

Wanneer het kind het Boekprofiel heeft ingevuld, neemt u dit erbij. Vond hij/zij de tekeningen van Pauline Oud goed passen bij het verhaal? Laat de kinderen vertellen waarom zij 'ja', 'weet niet' of 'nee' invulden. Vraag verder wat zij van de illustraties vinden, ook los van het verhaal. Spreekt de tekenstijl hen aan? Laat ze vertellen of de kinderen en situaties op de tekeningen 'levensecht' (realistisch) zijn. Zouden het ook foto's geweest kunnen zijn?

Kunnen ze vertellen hoe de illustrator tekent: veel lijntekeningen, veel ingekleurde vlakken, of een combinatie daarvan.

Vergelijk met de kinderen de tekeningen in dit boek eens met die in een ander boek. Zoek een boek uit waarin de illustrator een heel andere stijl van tekenen heeft. Laat de verschillen in tekenstijl benoemen. Let op zaken als: grote lijnen – details, bijna alleen lijnen – vlakken, realistisch – schetsmatig, sfeer die de tekeningen oproepen.

Vinden de kinderen de illustraties van Pauline Oud goed passen bij het realistisch karakter van het verhaal? Bij het lezen hebben ze zich waarschijnlijk een voorstelling gemaakt van de drie meisjes en twee jongens. Komt dat overeen met de tekeningen? Laat ze eens kijken naar de tekening op bladzijde 6. Herkennen ze de bazige Catelijne, de twijfelende Angelique?

De tekening op bladzijde 40 laat Alexander zien als hij op weg moet om echt te gaan stelen. Zien de kinderen de twijfel in zijn houding? Doen? Of nu zeggen dat ik niet meer meedoe?

Op bladzijde 47 voelt Chivaro zich betrappt door het andere meisje in de winkel. Is dat aan zijn houding te zien?

De tekening op bladzijde 50, de twee jongens op de bank, geeft treffend de gemoedstoestand van beiden weer: opdracht mislukt, bijna gepakt, ze zullen uitgelachen worden door de meiden.

Op bladzijde 53 is er iets veranderd. Ze zien er minder verslagen uit. Alexander vertelt aan Chivaro dat Angelique verliefd op hem is. Zou Alexander hier het plan om de meiden beet te nemen al in zijn hoofd hebben?

4 Verwerking

Voor verdere verwerking is nog een aantal kopieerbladen opgenomen.

4a is het Boekprofiel.

4b een creatieve opdracht.

4c de brief aan Liesbeth van der Jagt, de schrijfster van *Superdief*.

4d tenslotte, is het titelblad.